ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 4ης Μαρτίου 1999 *

Στην υπόθεση T-87/96,

Assicurazioni Generali SpA και Unicredito SpA, εταιρίες ιταλικού δικαίου, με έδρα, αντιστοίχως, την Τεργέστη και το Treviso (Ιταλία), εκπροσωπούμενες από τους Aurelio Pappalardo, δικηγόρο Trapani, και Claudio Tesauro, δικηγόρο Νεαπόλεως, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Alain Lorang, 51, rue Albert 1er,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τον Richard Lyal και τη Fabiola Mascardi, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από την

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή Umberto Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον Ivo M. Braguglia, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ιταλίας, 5, rue Marie-Adélaïde,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής στην υπόθεση αριθ. IV/M.711 — Generali/Unicredito, της 25ης Μαρτίου 1996, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (διορθωμένο κείμενο, ΕΕ 1990, L 257, σ. 14),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. W. Bellamy, R. M. Moura Ramos, J. Pirrung και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 14ης Ιουλίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1 Με απόφαση της 25ης Μαρτίου 1996, η Επιτροπή διαπίστωσε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (διορθωμένο κείμενο, ΕΕ 1990, L 257, σ. 13, στο εξής: κανονισμός 4064/89), ότι η δημιουργία μιας κοινής επιχειρήσεως με την επωνυμία Casse e Generali Vita SpA (στο εξής: CG Vita ή κοινή επιχείρηση), κατ' εφαρμογήν των συμφωνιών που της είχαν κοινοποιηθεί στις 9 Φεβρουαρίου 1996 από την Assicurazioni Generali SpA (στο εξής: Generali) και την Unicredito SpA (στο εξής: Unicredito), δεν αποτελούσε συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 4064/89 — όπως αυτός είχε κατά την έκδοση της αποφάσεως αυτής, πριν τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 1310/97 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, την τροποποίηση του κανονισμού 4064/89 (ΕΕ L 180, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1310/97) — και, επομένως, δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού (υπόθεση αριθ. IV/M.711 — Generali/Unicredito, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση). Οι προμνημονευθείσες συμφωνίες είχαν περιβληθεί τον τύπο ενός εγγράφου προθέσεως, της 10ης Ιανουαρίου 1996, το οποίο συμπληρώθηκε με έγγραφο της 9ης Φεβρουαρίου 1996 και με εκτελεστικές συμφωνίες που υπογράφηκαν την ίδια αυτήν ημερομηνία.

2 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αντιμετώπισε, κατόπιν αιτήσεως των κοινοποιησάντων μερών, την προμνημονευθείσα κοινοποίηση ως αίτηση (αρνητικής πιστοποιήσεως) κατά την έννοια του άρθρου 2 ή ως κοινοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ., 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), και τούτο σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 3384/94 της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις κοινοποιήσεις της, τις προθεσμίες και τις ακροάσεις που προβλέπονται στον κανονισμό 4064/89, ο οποίος ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (ΕΕ L 377, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 3384/94). Με έγγραφο

της 1ης Απριλίου 1996, η Επιτροπή πληροφόρησε τις μετέχουσες επιχειρήσεις για τη θέση της υποθέσεως στο αρχείο, με την αιτιολογία ότι το άρθρο 85 της Συνθήκης δεν ετύγχανε εφαρμογής εφόσον οι κοινοποιηθείσες συμφωνίες δεν μπορούσαν να επηρεάσουν αισθητώς το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο.

3 Κατά τον χρόνο της κοινοποιήσεως στην Επιτροπή των προμνημονευθεισών συμφωνιών που προέβλεπαν τον από κοινού, από την Unicredito και την Generali, έλεγχο της εταιρίας CG Vita, η εταιρία αυτή μετονομάστηκε σε Quercia Vita SpA και ελεγχόταν αποκλειστικώς από την Unicredito. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιείχε το προμνημονευθέν έγγραφο προθέσεως καθώς και το σχετικό με την κοινοποίηση της εν λόγω πράξεως έντυπο, βάσει του κανονισμού 4064/89 (στο εξής: έντυπο CO), η εν λόγω εταιρία δεν ασκούσε δραστηριότητα και δεν διέθετε εισέτι την άδεια του Instituto per la Vigilanza sulle Imprese di Assicurazione Private e di Interesse Collettivo (στο εξής: ISVAP) (συλλογικού συμφέροντος όργανο εποπτείας των ιδιωτικών ασφαλίσεων) όπως απαιτούνταν από το ιταλικό νομοθετικό διάταγμα 174, της 17ης Μαρτίου 1995, σύμφωνα με το οποίο η άσκηση δραστηριότητας στον τομέα των ασφαλίσεων εξηρτάτο από τέτοια άδεια, και τούτο χάριν της προστασίας των καταναλωτών.

4 Η επιχείρηση CG Vita έχει ως σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της ασφαλίσεως, στους κλάδους «ζωής», «κεφαλαιοποιήσεως» και «επικουρικής ασφαλίσεως», εντός των ορίων, όσον αφορά αυτόν τον τελευταίο κλάδο, των δραστηριοτήτων που η ιταλική νομοθεσία επιφυλάσσει αποκλειστικώς στις ασφαλιστικές εταιρίες (σημείο 1.1.1 του εγγράφου προθέσεως). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 4 του καταστατικού της, η εν λόγω επιχείρηση έχει ως αντικείμενο την άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλίσεως και αντασφαλίσεως στους κλάδους που μνημονεύονται στα σημεία Α και Β του συνημμένου στο νομοθετικό διάταγμα 174, της 17ης Μαρτίου 1995, πίνακα, στην Ιταλία και στην αλλοδαπή, και στη συμμετοχή της σε εταιρίες με το ίδιο αντικείμενο. Το πρώτο πενταετές πρόγραμμα δραστηριοτήτων της CG Vita, που καταρτίστηκε κατ' εφαρμογήν της προμνημονευθείσας ιταλικής νομοθεσίας προκειμένου να εξεταστεί από το ISVAP, προβλέπει ότι η κοινή επιχείρηση θα δραστηριοποιηθεί κατ' ουσίαν, τουλάχιστον αρχικώς, στον τομέα των αυτασφαλίσεων, με απλούστατα προϊόντα (στο εξής: πρόγραμμα δραστηριότητας).

5 Δυνάμει των άρθρων 6 και 7 του καταστατικού της, η CG Vita διαθέτει εταιρικό κεφάλαιο 2 δισεκατομμυρίων ιταλικών λιρών (LIT), το οποίο μπορεί να φθάσει τα 20 δισεκατομμύρια ή, σύμφωνα με το προαναφερθέντα έντυπο CO και το έγγραφο προθέσεως σε επίπεδο ανώτερο αναλόγως του τομέα δραστηριότητας. Σύμφωνα με

τις διαλαμβανόμενες στην προσβαλλομένη απόφαση παρατηρήσεις της Ιταλικής Κυβερνήσεως, η αρχική χρηματοπιστωτική δέσμευση της Generali περιοριζόταν τότε στα 300 εκατομμύρια LIT. Το προσωπικό της κοινής επιχειρήσεως, που αποτελούνταν, στην αρχή, από 15 άτομα — μεταξύ των οποίων υπεύθυνος διευθυντής, εμπορικός υπεύθυνος (διευθύνων) και τεχνικοδιοικητικός υπεύθυνος — επρόκειτο να αυξηθεί κανονικώς για να φθάσει, κατά το πέμπτο οικονομικό έτος, σύμφωνα με περιεχόμενο στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων οργανόγραμμα, τα 23 άτομα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του καταστατικού της, η κοινή επιχείρηση ιδρύεται για περίοδο που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2050, με δυνατότητα παρατάσεως.

6 Σύμφωνα με το έγγραφο προθέσεως και το έντυπο CO, η εταιρία Generali αποτελεί ασφαλιστική εταιρία ασκούσα δραστηριότητες ασφαλίσεως και αντασφαλίσεως σε όλους τους κλάδους «ζημιών» και στον κλάδο «ζωής». Ελέγχει τον όμιλο Generali, ο οποίος είναι, σύμφωνα με την προσβαλλομένη απόφαση, ο πρώτος ασφαλιστικός όμιλος στην Ιταλία.

7 Η Unicredito είναι μια χρηματοπιστωτική εταιρία έχουσα ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την απόκτηση μεριδίων συμμετοχής και την διαχείριση αυτών εντός εταιριών του τραπεζικού, χρηματοπιστωτικού και ασφαλιστικού τομέα. Είναι επικεφαλής του τραπεζικού ομίλου Unicredito, ο οποίος σύγκειται από τις εταιρίες Cassa di Risparmio di Verona Vicenza Belluno e Ancona (στο εξής: Cariverona) και Cassa di Risparmio della Marca Trivigiana (στο εξής: Cassamarca), καθώς και τις υπ' αυτών ελεγχόμενες εταιρίες.

8 Στο ανωτέρω έγγραφο προθέσεως της 10ης Ιανουαρίου 1996, η Generali και η Unicredito δηλώνουν, κατ' αρχάς, την πρόθεσή τους για σύναψη συμφωνιών συμμετοχικής και συνεταιριστικής φύσεως στον τραπεζικό, χρηματοπιστωτικό, ασφαλιστικό και παρατραπεζικό τομέα, με σκοπό την ενοποίηση των δραστηριοτήτων τους. Υπογραμμίζουν, κατ' ουσίαν, ότι αυτή η πρωτοβουλία εντάσσεται στη λογική των πλέον προσφάτων εξελίξεων στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα, οι οποίες αποσκοπούν στο να ευνοηθεί η διαδικασία ενοποιήσεως μεταξύ επιχειρήσεων διαφορετικών τομέων στο πλαίσιο της προοπτικής διευρύνσεως της προσφοράς τραπεζικών, χρηματοπιστωτικών, ασφαλιστικών και παρατραπεζικών, γενικώς, προϊόντων, και τούτο μέσω της καλύτερης και πλέον εκτεταμένης χρησιμοποιήσεως των αντιστοίχων δικτύων διανομής των επιχειρήσεων, και στο να τονισθεί η σπουδαιότητα της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και του συντονισμού των ενεργειών των διαφόρων παραγόντων.

9 Στο πλαίσιο αυτό, με σκοπό «τη μεταγενέστερη παγίωση των σχέσεών τους συνεργασίας», οι δύο ανωτέρω εταιρίες διασαφηνίζουν ότι σκοπεύουν να αναπτύξουν τις σχέσεις τους «συμμετοχής/συνεργασίας», αφενός, ιδρύοντας την κοινή επιχείρηση CG Vita και, αφετέρου, προβλέποντας «συναλλακτικής φύσεως δραστηριότητες» (σημείο 1 του εγγράφου προθέσεως).

10 Μόνο η δημιουργία της επιχειρήσεως CG Vita αποτέλεσε το αντικείμενο της ανωτέρω κοινοποιήσεως. Η πράξη αυτή συντελέστηκε, σύμφωνα με το έγγραφο προθέσεως (σημείο 1.1.1), μέσω της αποκτήσεως από την Generali του 50 % του κεφαλαίου της CG Vita, το οποίο μέχρι τότε κατείχε εξ ολοκλήρου η Unicredito. Οι ως άνω εκτελεστικές συμφωνίες διασαφηνίζουν ότι το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται ισομερώς από μέλη το ήμισυ των οποίων διορίζεται από την Cariverona και την Cassamarca το έτερο δε ήμισυ από την Generali. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του καταστατικού της CG Vita, οι αποφάσεις, επί εμπορικών θεμάτων, της έκτακτης γενικής συνελεύσεως λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου.

11 Το έγγραφο προθέσεως αναφέρει ότι το χαρτοφυλάκιο ασφαλιστηρίων της Eurovita στα οποία έχουν επενδύσει η Cariverona και η Cassamarca και κατέχει η εταιρία Eurovita θα μεταφερθεί, δυνάμει συμφωνίας μεταξύ αυτών των τριών εταιριών, από την Eurovita στην CG Vita (σημείο 1.1.2).

12 Εξάλλου, το έγγραφο προθέσεως (σημείο 1.1.1) προβλέπει ότι η CG Vita εμπορεύεται τα δικά της προϊόντα μέσω του δικτύου των υποκαταστημάτων τραπεζών που ελέγχονται από την Unicredito. Θα είναι επίσης δυνατή η σύναψη συμφωνιών με άλλα δίκτυα, τραπεζικά ή μη. Σύμφωνα με στοιχεία που περιέχονται στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και έχουν επιβεβαιωθεί από τις μητρικές εταιρίες στις απαντήσεις τους της 29ης Φεβρουαρίου και της 12ης Μαρτίου 1996 προς την Επιτροπή, όταν αυτή ζήτησε σχετικές πληροφορίες, το τραπεζικό δίκτυο της Unicredito θα διασφαλίζει τη διανομή των προϊόντων της CG Vita στο πλαίσιο συμβάσεων πρακτορείας και όχι συμβάσεων διανομής.

13 Το έγγραφο προθέσεως διασαφηνίζει επίσης ότι οι τράπεζες του ομίλου Unicredito θα αναθέσουν στην CG Vita όλες τις καλύψεις σχετικά με την ασφάλεια ζωής, περιλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τους υπαλλήλους τους (σημείο 1.1.1). Εξάλλου, τα κεφάλαια αυτής της κοινής επιχειρήσεως θα κατατεθούν σε τράπεζες

του ομίλου Unicredito, οι οποίες θα διαχειρίζονται επίσης τις κινητές αξίες που έχουν επενδυθεί ενόψει τεχνικών αποθεματικών (σημείο 1.1.3).

14 Προκειμένου περί της ανωτέρω «μεθοδεύσεως δραστηριοτήτων», η Generali δεσμεύεται, κατ' ουσίαν, να προσφεύγει, προοδευτικώς, κατά τρόπο προνομιακό, στις τραπεζικές και στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες του ομίλου Unicredito, οι οποίες θα της παρέχονται υπό τους καλύτερους όρους της αγοράς. Η εταιρία Unicredito δεσμεύεται να απευθύνει οδηγίες στις τράπεζες που ελέγχει προκειμένου αυτές να συνάπτουν όλα τα νέα ασφαλιστήρια, όσον αφορά τον κλάδο «ζημίες», με την Generali, υπό τους καλύτερους όρους της αγοράς. Εξάλλου, οι τράπεζες του ομίλου Unicredito και Generali θα μελετήσουν τη δυνατότητα αναλήψεως κοινών πρωτοβουλιών με σκοπό τον προσδιορισμό και την τοποθέτηση των προϊόντων ασφαλίσεως του κλάδου «ζημίες», που επίσης προορίζονται για την πελατεία των ελεγχομένων από την Unicredito τραπεζών, χωρίς να αποκλείεται η από κοινού σύσταση νέας εταιρίας σ' αυτόν τον ειδικό τομέα (σημείο 1.2 του εγγράφου προθέσεως).

15 Η Unicredito και η Generali συμφωνούν να συστήσουν μια επιτροπή μελέτης, επιφορτισμένη με την ανάπτυξη αυτών των κοινών πρωτοβουλιών, και να τελειοποιήσουν, εν προκειμένω, τέτοιες νέες πρωτοβουλίες όπως, μεταξύ άλλων, η εγκατάσταση, στα πρακτορεία της Generali, αυτοματοποιημένου συστήματος πληρωμής· η καθιέρωση συνεργασίας στον τομέα των πιστωτικών καρτών και καρτών αναλήψεως χρημάτων γενικώς· όσον αφορά το τμήμα τραπεζικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων, την από κοινού δημιουργία υπηρεσιών παρεχομένων από τις τράπεζες του ομίλου Unicredito και από την Generali· την εξέταση της σκοπιμότητας πραγματοποιήσεως επαφών μεταξύ των τραπεζικών υποκαταστημάτων της Unicredito και των γραφείων και πρακτορείων της Generali (σημείο 3 του εγγράφου προθέσεως).

16 Όσον αφορά την επαγγελματική επιμόρφωση, το έγγραφο προθέσεως αναφέρει ότι η Generali θα συνεργαστεί στενά για την οργάνωση δομών όσον αφορά την εκπαίδευση του προσωπικού της Unicredito που είναι επιφορτισμένο με την προώθηση και την πώληση προϊόντων ασφαλίσεως. Σύμφωνα με το πρόγραμμα δραστηριότητας της CG Vita, με συμφωνίες μεταξύ της επιχειρήσεως αυτής και των μητρικών εταιριών προβλέπεται η οργάνωση για τον σκοπό αυτό συντονισμένων μαθημάτων από καθηγητές (esperti docenti) της Σχολής Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως Ασφαλίσεως Generali (Scuola di Formazione Professionale delle Assicurazioni Generali). Το κόστος

της εκπαιδεύσεως αυτής, το οποίο φέρει η οικεία επιχείρηση, θα κλιμακωθεί, σύμφωνα με τα περιλαμβανόμενα στο πρόγραμμα δραστηριότητας στοιχεία, μεταξύ 500 εκατομμυρίων LIT, κατά το πρώτο οικονομικό έτος, και 243 εκατομμυρίων LIT, κατά το πέμπτο οικονομικό έτος.

17 Το έγγραφο προθέσεως περιλαμβάνει επίσης συμφωνίες αποκλειστικότητας, οι οποίες, σύμφωνα με την απάντηση της Generali και Unicredito σε σχετική ρητή αίτηση της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών, εφαρμόζονται μόνο για τη σύσταση της επιχειρήσεως CG Vita μέσω της αποκτήσεως του 50 % του κεφαλαίου της από την Generali και για τη διανομή των προϊόντων της επιχειρήσεως αυτής μέσω του τραπεζικού δικτύου της Unicredito. Η Generali ρητώς παραιτείται, στο έγγραφο προθέσεως, να συνάψει, χωρίς τη συγκατάθεση της Unicredito, συμφωνίες συνεργασίας και/ή συμμετοχής, με παρόμοιο περιεχόμενο, με άλλες τράπεζες στις ιταλικές περιοχές όπου η παρουσία των τραπεζών του ομίλου αυτού είναι, όσον αφορά τον αριθμό τους, αρκούντως έντονη.

18 Η Unicredito αναλαμβάνει παρόμοια δέσμευση έναντι της Generali. Πιο συγκεκριμένα, παραιτείται από την απόκτηση, άμεσα ή έμμεσα, χωρίς τη συγκατάθεση της Generali, μεριδίων συμμετοχής σε άλλες ασφαλιστικές εταιρίες ως σταθερής και λειτουργικής επένδυσης. Από τη δέσμευση αυτή αποκλείεται ενδεχόμενως τέτοιου είδους συμμετοχή σε εταιρίες και/ή τραπεζικά holdings που διαθέτουν, με τη σειρά τους, τέτοιου είδους, άμεση ή έμμεση, συμμετοχή σε ασφαλιστικές εταιρίες.

19 Προκειμένου, ειδικότερα, για τη διανομή των προϊόντων της CG Vita, διασαφηνίζεται, στο ανωτέρω συμπληρωματικό έγγραφο της 9ης Φεβρουαρίου 1996, ότι η διάρκεια της επιβληθείσας στην Unicredito αποκλειστικότητας για τη διανομή αυτή περιορίζεται σε πέντε έτη.

20 Τέλος, το πρόγραμμα δραστηριότητας προβλέπει ότι οι ιδρυτικές εταιρίες θα παρέχουν τη βοήθειά τους, με το αζημίωτο, στην κοινή επιχείρηση σε ορισμένους τομείς. Σύμφωνα με τις προβλέψεις αυτές, το ύψος των επιστροφών στις μητρικές εταιρίες θα ανέλθει σε 800 εκατομμύρια LIT, όσον αφορά το πρώτο οικονομικό έτος, και θα αυξάνεται ετησίως κατά 5 %. Η CG Vita θα επωφελείται, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, των σχετικών με συστήματα πληροφορικής υπηρεσιών των μητρικών της εταιριών. Οι τεχνικού και διοικητικού χαρακτήρα διαδικασίες σχετικά με τα

ασφαλιστήρια του κλάδου ζωής (έκδοση ασφαλιστηρίων, λογιστικά, ρευστοποίηση, υπολογισμός αποθεματικών ισολογισμού κ.λπ.) διεκπεραιώνονται από την Generali. Κατά συνέπεια, τουλάχιστον για όσο χρόνο το μέγεθος του χαρτοφυλακίου δεν θα επιτρέπει την απορρόφηση του κόστους μιας εσωτερικής υπηρεσίας εξετάσεως, η εσωτερική δραστηριότητα ελέγχου θα ασκείται μέσω της υπηρεσίας εσωτερικού λογιστικού ελέγχου της Generali (Ufficio di Internal Auditing). Επιπλέον, για την ιατρική και επαγγελματική εκτίμηση των προτεινομένων κινδύνων, η CG Vita θα μπορεί, «τουλάχιστον κατά την πρώτη περίοδο ασκήσεως της δραστηριότητάς της», να προσφεύγει στην ιατρική υπηρεσία επιλογής της Generali. Τέλος, η τεχνικοαναλογιστική βοήθεια θα της παρέχεται επίσης από την Generali, η οποία θα θέσει στη διάθεσή της αναλογιστή. Παρ' όλ' αυτά, το πρόγραμμα δραστηριότητας υπογραμμίζει «την πρόθεση να καταστεί, με τον καιρό, η διαχείριση της εταιρίας αυτόνομη, [πράγμα που] θα υλοποιηθεί προοδευτικώς, παράλληλα με την αύξηση του όγκου των υποθέσεων».

21 Ύστερα από την κοινοποίηση των ανωτέρω περιγραφεισών συμφωνιών, η σχετική διαδικασία εξελίχθηκε ως εξής: στις 23 Φεβρουαρίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 του κανονισμού 4064/89, μια πρώτη επίσημη αίτηση παροχής πληροφοριών. Υπογράμμισε την ανάγκη, προκειμένου να μπορέσει να χαρακτηρίσει τη CG Vita ως μια πλήρως λειτουργούσα κοινή επιχείρηση, α) «να της παρασχεθούν γενικώς συμπληρωματικές διασαφηνίσεις και επεξηγήσεις σχετικά με τον αυτόνομο χαρακτήρα και την πλήρη λειτουργικότητα [αυτής] της επιχειρήσεως, ιδίως όσον αφορά τους πόρους [της], και να της γνωστοποιηθεί το προβλεπόμενο για την πραγματική άσκηση της δραστηριότητάς της timing»· β) να της γνωστοποιηθεί το βιομηχανικό της πρόγραμμα· γ) να της παρασχεθούν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την Eurovita και δ) να διευκρινιστεί το χαρτοφυλάκιο συμβάσεων που θα μεταβιβαστεί στη CG Vita. Οι μητρικές εταιρίες κοινοποίησαν το πρόγραμμα δραστηριότητας στην Επιτροπή και απάντησαν σ' αυτήν την αίτηση παροχής πληροφοριών με έγγραφο της 29ης Φεβρουαρίου 1996, διασαφηνίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η διανομή των προϊόντων της CG Vita θα διασφαλιζόταν από τα υποκαταστήματα της Unicredito τα οποία θα λειτουργούσαν ως πρακτορεία.

22 Στις 4 Μαρτίου 1996 η Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (αρμόδια ιταλική αρχή επί θεμάτων ανταγωνισμού) απηύθυνε στην Επιτροπή ανακοίνωση ζητώντας την παραπομπή της υποθέσεως σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 4064/89. Η Generali και η Unicredito ενημερώθηκαν σχετικά με την ανακοίνωση αυτή από την Επιτροπή η οποία τους απηύθυνε, στις 6 Μαρτίου 1996, δεύτερη ρητή αίτηση παροχής πληροφοριών προκειμένου, κατ' ουσίαν, να διασαφηνιστεί η θέση τους στην αγορά, να περιγραφεί το δίκτυο διανομής της Generali όσον αφορά τα προϊόντα ασφαλίσεως ζωής και να δηλωθούν οι τυχόν ισχύουσες συμφωνίες μεταξύ της Generali και άλλων τραπεζικών επιχειρήσεων. Η Generali και η Unicredito

apámsgram rsgm aísgrg atsñ le éccqauo sgz 12gz Laqsíot 1996 jai, úrseqa apó amepírglg rtmámsgrg le sotz tpakkñkotz sgz oládaz eidijñz aporsokñz «ékecvoz sxm pqánexm rtcjemsqõrexz lesanú epiveiqñrexm» sgz Cemijñz Diethúmrexz Amsacxmirloú (CD IV) της Επιτροπής (στο εξής: ομάδα ειδικής αποστολής «συγκεντρώσεις επιχειρήσεων») στις 13 Μαρτίου 1996, έδωσαν, με έγγραφο που απηύθυναν στην Επιτροπή στις 15 Μαρτίου 1996, διασαφηνίσεις σχετικά, ιδίως, με τον παρεπόμενο χαρακτήρα της συμφωνίας αποκλειστικής διανομής των προϊόντων της κοινής επιχειρήσεως.

23 Στις 25 Μαρτίου 1996 η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση διαπιστώνουσα ότι η κοινοποιηθείσα πράξη δεν αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 4064/89, και τούτο για τον λόγο ότι η CG Vita δεν διαθέτει «πραγματική λειτουργική αυτονομία και χαρακτηρίζεται από μια σειρά στοιχείων συνεργασίας που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η πράξη είναι, στο σύνολό της, συνεταιριστικής φύσεως» (παράγραφοι 21 και 22).

24 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τη λειτουργική αυτονομία, η Επιτροπή δηλώνει, στην προσβαλλομένη απόφαση, ότι «οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που αυτή διαθέτει δεν της επιτρέπουν να καταλήξει, με αρκετή βεβαιότητα, στο συμπέρασμα περί της υπάρξεως πραγματικής και επαρκούς λειτουργικής αυτονομίας όσον αφορά την κοινή επιχείρηση» (παράγραφος 13). Η δήλωση αυτή στηρίζεται σε δύο διαπιστώσεις. Πρώτον, «παρά τη δεδηλωμένη πρόθεση των μετεχουσών επιχειρήσεων να καταστήσουν τη διαχείριση της επιχειρήσεως προοδευτικώς αυτόνομη (...) το σύνολο σχεδόν των υπηρεσιών που συνδέονται με τη δραστηριότητα παραγωγής και τη διαχείριση των ασφαλιστηρίων (διαδικασίες εκδόσεως, λογιστικών, ρευστοποιήσεως, υπολογισμού αποθεματικών ισολογισμού, εκτιμήσεως των κινδύνων, αρωγής επί θεμάτων αναλογιστικής τεχνικής κ.λπ.) [θα] διασφαλίζεται από τις οργανωτικές δομές της Generali τουλάχιστον μέχρι τον χρόνο (προφανώς αδύνατο να διευκρινιστεί) κατά τον οποίο η ανάπτυξη του χαρτοφυλακίου ασφαλίσεων [θα είναι] τέτοια ώστε να επιτρέπει στην κοινή επιχείρηση να απορροφά το κόστος που συνδέεται με την ανεξάρτητη άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων και υπηρεσιών» (παράγραφος 16). Δεύτερον, αντίθετα, ιδίως, προς την υπόθεση Zurigo/Banco di Napoli (IV/M.543), «το γεγονός ότι τα προϊόντα ασφαλίσεως της CG Vita δεν [εμφανίζουν] χαρακτηριστικά τέτοια ώστε να μπορούν να διακρίνονται ξεκάθαρα, τόσο όσον αφορά τη φύση όσο και ως προς το περιεχόμενό τους, από αυτά που ήδη έχουν τελειοποιηθεί και διατίθενται στο εμπόριο από την Generali μέσω του τραπεζικού συστήματος [φαίνεται] να αποδυναμώνει έτι περαιτέρω τα επιχειρήματα με τα οποία επιδιώκεται να αποδειχθεί ο αυτόνομος χαρακτήρας (...) της κοινής επιχειρήσεως» (παράγραφος 17).

25 Στη συνέχεια η Επιτροπή εκτιμά, «όσον αφορά το σύνολο της επιχειρήσεως, την οικονομική σημασία των στοιχείων συνεργασίας που χαρακτηρίζουν τις ιδρυτικές εταιρίες όσον αφορά την προνομιακή πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων ασφαλίσεως του κλάδου "ζωής" μέσω του τραπεζικού διαύλου» (παράγραφος 18). Η Επιτροπή επισημαίνει, πρώτον, ότι η σχεδιαζόμενη πράξη εντάσσεται σ' ένα ευρύτερο σχέδιο συνεργασίας μεταξύ της Generali και της Unicredito, όσον αφορά τον τραπεζικό, χρηματοπιστωτικό και ασφαλιστικό τομέα και τις παρατραπεζικές δραστηριότητες, όπως περιγράφεται στο έγγραφο προθέσεως και ως προς τον οποίο η εν λόγω πράξη αποτελεί απλώς μια από τις σχετικές φάσεις. Επιπλέον, το συμφέρον που έχουν οι μετέχουσες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση ευρείας συνεργασίας, στον χρηματοπιστωτικό και ασφαλιστικό τομέα, φαίνεται να επιρρωννύεται έτι περισσότερο από τις συμφωνίες αμοιβαίας αποκλειστικότητας — που προβλέπονται στο έγγραφο προθέσεως — συμφωνίες οι οποίες καλύπτουν, κατά την Επιτροπή, το σύνολο των αποτελούντων το αντικείμενο της συνεργασίας τομέων (παράγραφος 19). Δεύτερον, η Επιτροπή διαπιστώνει, κατ' ουσίαν, ότι η πράξη εντάσσεται «σ' ένα πλαίσιο αγοράς, σχετικό με τη διανομή προϊόντων ασφαλίσεως ζωής στην Ιταλία», που ήδη χαρακτηρίζεται, αφενός, από σημαντικότατη επέκταση των συμφωνιών αποκλειστικότητας που συνδέουν, ως μοναδικούς εντολοδόχους, δίκτυα υποκαταστημάτων με διάφορες ασφαλιστικές εταιρίες και, αφετέρου, από την ταχεία αύξηση της μεσολαβητικής δραστηριότητας που ασκείται από τις τράπεζες όσον αφορά τη διανομή των προϊόντων ασφαλίσεως ζωής. Στην αλληλουχία αυτή, ο τραπεζικός δίαυλος θα παρουσίαζε, σε όλο και αύξοντα βαθμό, ένα προνομιακό σύστημα διανομής και δη, όσον αφορά ορισμένες περιπτώσεις, ουσιώδες για την πρόσβαση στην αγορά της ασφαλίσεως ζωής, και τούτο λόγω των δυσχερειών και του κόστους που συνδέεται με τη δημιουργία επαρκώς διαδεδομένων και ποικίλης φύσεως δικτύων διανομής (παράγραφος 20).

26 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 5 Ιουνίου 1996, η Generali και η Unicredito ζήτησαν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

27 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Φεβρουαρίου 1997, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής. Ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος δέχθηκε αυτή την αίτηση παρεμβάσεως με διάταξη της 21ης Απριλίου 1997.

28 Ύστερα από την ανάληψη υπηρεσίας ενός νέου μέλους του Πρωτοδικείου, η υπόθεση ανατέθηκε εκ νέου, στις 4 Μαρτίου 1998, στο πρώτο πενταμελές τμήμα και ορίστηκε νέος εισηγητής δικαστής.

29 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ύστερα από αίτημα του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι κατέθεσαν ορισμένα έγγραφα, πριν από την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, και τούτο στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται από το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 14 Ιουλίου 1998.

Αιτήματα των διαδίκων

30 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

31 Η καθής και η παρεμβαίνουσα ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

32 Η Επιτροπή προτείνει ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής, και τούτο για τον λόγο ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν παράγει άμεσα έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα έννομα συμφέροντα των προσφευγουσών. Η προσβαλλομένη απόφαση έχει τον χαρακτήρα απλής ενδιάμεσης πράξεως, εφόσον αυτή απλώς προσδιορίζει την ακολουθητέα διαδικασία και τις ουσιαστικές εφαρμοστέες κατά την εξέταση της επίμαχης πράξεως διατάξεις. Πράγματι, η προσβαλλομένη απόφαση περιορίζεται στη διαπίστωση ότι μια τέτοια πράξη δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 4064/89 και στη δήλωση ότι η κοινοποίηση θα θεωρηθεί, σύμφωνα με το αίτημα των κοινοποιησασών επιχειρήσεων ως αίτηση αρνητικής πιστοποιήσεως κατά την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού 17 ή ως κοινοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 4 του ίδιου κανονισμού. Μόνον η μεταγενέστερη απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το συμβατό της εν λόγω πράξεως με το άρθρο 85 της Συνθήκης θα προσδιόριζε την οριστική θέση του οργάνου αυτού όσον αφορά το ζήτημα αν η πράξη αυτή μπορεί να συντελεστεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προτείνουν οι κοινοποιήσασες επιχειρήσεις ή σύμφωνα με διαφορετική διαδικασία.

33 Υπό το πρίσμα αυτό, το καθού όργανο διακρίνει μεταξύ δύο ειδών αποφάσεων που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 4064/89. Λαμβάνοντας, όπως συνέβη εν προκειμένω, απόφαση διαπιστώνουσα ότι η κοινοποιηθείσα πράξη δεν αποτελεί συγκέντρωση, η Επιτροπή διατηρεί την αρμοδιότητά της. Ο νομικός χαρακτήρας αυτής της ενδιάμεσης αποφάσεως θα μπορούσε να εξεταστεί στο πλαίσιο προσφυγής κατά της τελικής αποφάσεως της Επιτροπής, μετά το πέρας της διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης, χωρίς να αποστερηθούν οι κοινοποιήσασες επιχειρήσεις της προστασίας του κοινοτικού δικαίου. Συγκεκριμένα, μόνον αν η Επιτροπή εκτιμούσε ότι δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης και ότι, επομένως, δεν συντρέχει περίπτωση λήψεως αποφάσεως περί εξαιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 3, της ίδιας Συνθήκης, θα καθίσταντο εκ νέου οι εθνικές αρχές αρμόδιες για την εξέταση της πράξεως.

34 Αντιστρόφως, ενώ η Επιτροπή είναι αποκλειστικώς αρμόδια να εξετάζει τις κοινοτικών διαστάσεων συγκεντρώσεις, μια απόφαση του οργάνου αυτού, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 4064/89, διαπιστώνουσα ότι μια πράξη ναι μεν αποτελεί συγκέντρωση πλην όμως δεν στερείται κοινοτικών διαστάσεων, θα συνεπαγόταν αυτομάτως την έλλειψη αρμοδιότητας του οργάνου αυτού και θα είχε ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα εφαρμογής των εθνικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Μια τέτοια απόφαση θα μπορούσε, όπως έχει κρίνει το Πρωτοδικείο με την απόφασή του της 24ης Μαρτίου 1994, T-3/93, Air France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-121), να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης.

35 Η Ιταλική Δημοκρατία συντάσσεται με την επιχειρηματολογία της Επιτροπής. Η προσβαλλομένη πράξη δεν αποτελεί την τελική πράξη της διαδικασίας που κινείται με την κοινοποίηση του άρθρου 4 του κανονισμού 4064/89. Πράγματι, η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει δύο φάσεις. Η πρώτη, η οποία είναι και αναγκαία, σκοπεί στο να ελεγχθεί αν η κοινοποιηθείσα πράξη αποτελεί συγκέντρωση και, επομένως, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού. Η δεύτερη, που διεξάγεται μόνο σε περίπτωση εκδόσεως αρνητικής αποφάσεως μετά το πέρας της πρώτης φάσεως, σκοπεί στην εκτίμηση της πράξεως αυτής από πλευράς άρθρου 85 της Συνθήκης και καταλήγει στην τελική απόφαση.

36 Οι προσφεύγουσες φρονούν ότι η προσβαλλομένη απόφαση αποτελεί οριστική νομική πράξη δυνάμενη να αποτελέσει, όπως προκύπτει από σταθερή επί του θέματος αυτού νομολογία (προπαρατεθείσα απόφαση Air France κατά Επιτροπής), το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.

Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

37 Κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση μπορεί να προσβληθεί εφόσον μεταβάλλει σαφώς την έννομη κατάσταση των οικείων επιχειρήσεων, παράγοντας οριστικά έννομα αποτελέσματα (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639, καθώς και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1990, T-64/89, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-367, και την προπαρατεθείσα απόφαση Air France κατά Επιτροπής, σκέψεις 43 και 50).

38 Ο χαρακτηρισμός μιας οικονομικής πράξεως, ο οποίος γίνεται με ρητή απόφαση της Επιτροπής, εκδιδόμενη μετά το πέρας ειδικής διαδικασίας — θεσπισμένης, εν προκειμένω, με τον κανονισμό 4064/89 — και συνεπαγόμενη την επιλογή από το όργανο αυτό μιας διαδικασίας ελέγχου δεν αποτελεί απλό προπαρασκευαστικό μέτρο σχετικά με το οποίο τα δικαιώματα των προσφευγουσών θα μπορούσαν να προστατευθούν κατά τρόπο κατάλληλο μέσω προσφυγής ακυρώσεως κατά της θέτουσας τέρμα στη διαδικασία αποφάσεως, όταν αυτή η απόφαση ή η προσφυγή που έχει ασκηθεί κατ' αυτής δεν επιτρέπουν την εξάλειψη των αμετάκλητων συνεπειών του χαρακτηρισμού αυτού όσον αφορά τη νομική θέση των προσφευγουσών (βλ., μεταξύ άλλων, υπό παρόμοια έννοια, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1992, C-312/90, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-4117, σκέψεις 19 έως 24, και C-47/91, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-4145, σκέψεις 26 έως 30, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι μια απόφαση η οποία χαρακτηρίζει ως νέα μια ενίσχυση αποτελεί δεκτική προσβολής πράξη, εφόσον αυτή συνεπάγεται την εφαρμογή ειδικής διαδικασίας ελέγχου, χαρακτηριζομένης από την αναστολή, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, της καταβολής της ενισχύσεως για όσο διάστημα αυτή δεν κηρύσσεται συμβατή με τη Συνθήκη).

39 Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, η προσβαλλόμενη πράξη, όπως ρητώς προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 4064/89, θέτει τέρμα στη διαδικασία εφαρμογής του κανονισμού αυτού, η οποία είχε κινηθεί με την κοινοποίηση των προβλεπουσών τη δημιουργία της επιχειρήσεως CG Vita συμφωνιών, διαπιστώνοντας ότι η πράξη αυτή δεν αποτελεί συγκέντρωση για τον λόγο ότι παρουσιάζει τον χαρακτήρα συνεταιρισμού.

40 Όμως, σύμφωνα με το άρθρο του 22, παράγραφοι 1 και 2, όπως είχε κατά την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο κανονισμός 4064/89 εφαρμόζεται μόνον επί των πράξεων συγκεντρώσεως που προσδιορίζονται στο άρθρο 3 και επί των οποίων δεν τυγχάνει, για τον λόγο αυτό, εφαρμογής ο κανονισμός 17.

41 Η προσβαλλομένη απόφαση, η οποία διαπιστώνει ότι η ίδρυση της CG Vita δεν αποτελεί συγκέντρωση και αποκλείεται, για τον λόγο αυτό, από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 4064/89, έχει, όπως είναι επόμενο, ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, να εμπίπτει η πράξη αυτή στην απαγόρευση των συμπράξεων του άρθρου 85 της Συνθήκης και στην αυτόνομη και ξεχωριστή διαδικασία που έχει θεσπίσει ο κανονισμός 17.

42 Η απόφαση καθορίζει τα κριτήρια εκτιμήσεως της νομιμότητας της εν λόγω πράξεως καθώς και τη διαδικασία και τις κυρώσεις που ενδεχομένως έχουν εφαρμογή επ' αυτής. Η απόφαση αυτή τροποποιεί έτσι τη νομική θέση των προσφευγουσών καθώς αυτές στερούνται της δυνατότητας να εξεταστεί η νομιμότητα της επίμαχης πράξεως μόνον υπό το διαρθρωτικό πρίσμα, στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας που έχει θεσπίσει ο κανονισμός 4064/89, και τούτο προκειμένου να ληφθεί οριστική απόφαση σχετικά με το συμβατό της προς το κοινοτικό δίκαιο.

43 Υπό τις συνθήκες αυτές, και αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η προσβαλλομένη απόφαση δεν αποτελεί απλό προπαρασκευαστικό μέτρο, έναντι της ελλείψεως νομιμότητας του οποίου θα μπορούσε να διασφαλιστεί στις προσφεύγουσες η κατάλληλη έννομη προστασία στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 της Συνθήκης. Η επίδικη απόφαση αποτελεί οριστική απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως σύμφωνα με το άρθρο 173 της Συνθήκης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι προσφεύγουσες αντλούν από τον κανονισμό 4064/89.

44 Για όλους αυτούς τους λόγους, η ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

45 Τα επιχειρήματα των προσφευγουσών μπορούν να καταταγούν σε τρεις λόγους ακυρώσεως, αντλούμενους, αντιστοίχως, από τον προβαλλόμενο ως συνιστώντα συγκέντρωση χαρακτήρα της επιχειρήσεως CG Vita, από την προσβολή του δικαιώματός τους να ακουστούν κατά τη διοικητική διαδικασία και από την έλλειψη αιτιολογίας ή από την ανεπαρκή αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από εσφαλμένη εκτίμηση της εν λόγω πράξεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

46 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η CG Vita έχει τον χαρακτήρα συγκέντρωσης επιχειρήσεων. Αυτή η κοινή επιχείρηση διαθέτει λειτουργική αυτονομία και δεν έχει ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα τον συντονισμό των ανταγωνιστικών ενεργειών των ιδρυτικών επιχειρήσεων. Έτσι, πληροί τις δύο προϋποθέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 4064/89, όπως αυτό είχε κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, πριν τροποποιηθεί με τον κανονισμό 1310/97, και που έχουν διασαφηνιστεί από την Επιτροπή με την ανακοίνωσή της του 1994 σχετικά με τη διάκριση μεταξύ κοινών επιχειρήσεων με χαρακτήρα συγκέντρωσης και κοινών επιχειρήσεων με χαρακτήρα συνεργασίας βάσει του κανονισμού αυτού, ο οποίος ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (ΕΕ C 385, σ. 1, στο εξής: ανακοίνωση).

— Επί της προϋποθέσεως σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία

47 Προκειμένου, κατ' αρχάς, για την προϋπόθεση της λειτουργικής αυτονομίας, οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν, προεισαγωγικώς, ότι η έννοια αυτή πρέπει να εκτιμηθεί ενόψει των χαρακτηριστικών της οικείας αγοράς, η οποία είναι, εν προκειμένω, αυτή της ασφαλίσεως ζωής, και των διαδικασιών βάσει των οποίων λειτουργούν συνήθως οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις, όπως η CG Vita, που δρουν στην αγορά αυτή.

48 Εν προκειμένω, η CG Vita διαθέτει, πρώτον, επαρκείς, όσον αφορά τη χρηματοδότηση, το προσωπικό και τα στοιχεία ενεργητικού, πόρους ώστε να ασκεί κατά τρόπο διαρκή τη δραστηριότητά της στον τομέα της ασφαλίσεως ζωής. Αυτά επιβεβαιώνει η άδεια ασκήσεως δραστηριότητας στον τομέα της ασφαλίσεως που ο ISVAP της χορήγησε στις 17 Δεκεμβρίου 1996, κατόπιν, μεταξύ άλλων, της αυξήσεως του εταιρικού της κεφαλαίου από δύο σε δεκαπέντε δισεκατομμύρια LIT, κατ' εφαρμογήν αποφάσεως του διοικητικού της συμβουλίου της 2ας Σεπτεμβρίου 1996.

Το οργανόγραμμα αυτής της κοινής επιχειρήσεως περιελάμβανε, αρχικώς δεκαπέντε άτομα. Το προσωπικό αυτό αυξήθηκε, κατά τη διάρκεια των πέντε πρώτων ετών, σε είκοσι τρία άτομα.

49 Δεύτερον, η CG Vita επιτελεί έργο το οποίο συνήθως ασκείται από τις άλλες επιχειρήσεις που δρουν στην αγορά της ασφαλίσεως ζωής και είναι σε θέση μάλιστα να καθορίζει κατά τρόπο ανεξάρτητο τη δική της εμπορική πολιτική. Πράγματι, η τεχνική και η διαχειριστική βοήθεια που παρέχεται από τις μητρικές εταιρίες στην CG Vita δεν της αποστερεί τη λειτουργική της αυτονομία. Οι υπηρεσίες που η Generali της παρέχει, με το αζημίωτο, είναι αυτές για τις οποίες οι ασφαλιστικές εταιρίες αναλόγου μεγέθους συνηθίζουν να απευθύνονται σε άλλες εταιρίες. Ειδικότερα, συνηθίζεται οι εταιρίες ασφαλίσεως ζωής να προσφεύγουν στις ιατρικές υπηρεσίες επιλογής του αντασφαλιστή ακόμη και για συμβάσεις που δεν μεταβιβάζονται. Η CG Vita αναθέτει στην Generali κυρίως την αντασφάλιση, για το υπερβάλλον ποσό, κινδύνων που υπερβαίνουν ένα όριο καθορισμένο στα 100 εκατομμύρια LIT, και τούτο στο πλαίσιο συμβάσεως ως προς το υπερβάλλον ποσό με πρμοδότηση κινδύνου, πράγμα που αποτελεί τρέχουσα πρακτική. Επιπλέον, η χρησιμοποίηση της ιατρικής υπηρεσίας επιλογής της Generali ουδόλως θίγει τη σχετική με τη λήψη αποφάσεων αυτονομία της CG Vita όσον αφορά την αποδοχή των κινδύνων. Εξάλλου, το πρόγραμμα δραστηριότητας (σ. 17) έχει εκτιμήσει το αρχικό κόστος του συνόλου της βοήθειας επί θεμάτων αναλογισμού, επιλογής κινδύνων, εσωτερικού ελέγχου της εταιρίας και οργανώσεως συστημάτων πληροφορικής στα 800 εκατομμύρια LIT. Σύμφωνα με τις προβλέψεις αυτές, το κόστος αυτό θα αυξάνεται κατά 5 % ετησίως για να φθάσει τα 942 εκατομμύρια LIT κατά το πέμπτο έτος δραστηριότητας. Τέλος, η βοήθεια αυτή είναι καθαρώς προσωρινού χαρακτήρα. Δεν πρόκειται να υπερβεί, σύμφωνα με το πρόγραμμα δραστηριότητας, τα τρία πρώτα έτη δραστηριότητας.

50 Υπό το πρίσμα αυτό, οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν διενήργησε εμπεριστατωμένη έρευνα σχετικά με την έκταση και τη διάρκεια της υποστήριξης των μητρικών εταιριών. Οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται, με το δικόγραφό τους προσφυγής, ότι η CG Vita θα προσλάβει, πριν από το πέρας του πρώτου εξαμήνου δραστηριότητας, ανεξάρτητο αναλογιστή ο οποίος θα επικουρείται, κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους, από σύμβουλο της Generali. Η βοήθεια αυτής της μητρικής εταιρίας σε θέματα εσωτερικού ελέγχου θα τερματιστεί «μετά το κλείσιμο του ισολογισμού του πρώτου/δευτέρου έτους δραστηριότητας». Όσον αφορά τις διαδικασίες οργανώσεως συστημάτος πληροφορικής, στο πρόγραμμα δραστηριότητας γίνεται πρόβλεψη για το κόστος σχετικά με την απόκτηση από τη CG Vita ενός σχετικού με διαχείριση ανεξαρτήτου συστήματος πληροφορικής προοριζομένου για τις εταιρίες ασφαλίσεως ζωής, όταν το σύστημα αυτό, το οποίο έχει αγοραστεί από τις εταιρίες του ομίλου Generali και βρίσκεται υπό διαδικασία εξατομικεύσεως, θα είναι διαθέσιμο κατά τη διάρκεια του 1997.

51 Όσον αφορά την παρεχόμενη από την Unicredito βοήθεια στη διανομή, η προσβαλλομένη απόφαση δεν παρέχει καμία επεξήγηση. Όμως, η CG Vita χρησιμοποιεί, για την εμπορία των δικών της προϊόντων, το δίκτυο πωλήσεων αυτής της μητρικής εταιρίας, που ενεργεί ως πράκτορας της κοινής επιχειρήσεως. Κατά πάγια πρακτική, η χρησιμοποίηση ενός τέτοιου συστήματος διανομής δεν θίγει τη λειτουργική αυτονομία μιας κοινής επιχειρήσεως (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της Επιτροπής της 15ης Ιουνίου 1995, υπόθεση IV/M.586 — Generali/Comit/Flemings, και της 22ας Φεβρουαρίου 1995, υπόθεση IV/M.543 — Zurigo/Banco di Napoli). Εξάλλου, το έγγραφο της 9ης Φεβρουαρίου 1996, που συμπληρώνει το έγγραφο προθέσεως, ρητώς περιορίζει σε πέντε έτη τη διάρκεια της αναληφθείσας από την Unicredito δεσμεύσεως περί αποκλειστικότητας.

52 Τρίτον, είναι, εν πάση περιπτώσει, αδύνατη η δημιουργία νεωτεριστικών προϊόντων στην αγορά της ασφαλίσεως ζωής. Συναφώς, τα απλοποιημένα προϊόντα, των οποίων μοναδικός σκοπός τους είναι η διευκόλυνση του έργου του πωλήτη και τα οποία διατίθενται στο εμπόριο με τη μεσολάβηση του τραπεζικού δικτύου, είναι βασικώς, για τον ασφαλισμένο, όμοια προς αυτά που πωλούνται από τα παραδοσιακά δίκτυα διανομής. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τον τομέα ασφαλίσεως ζωής, νέα προϊόντα — ως προς τα οποία η δέσμευση περί αποκλειστικότητας που έχει αναλάβει η επιφορτισμένη με τη διανομή τους μητρική εταιρία είναι δικαιολογημένη διότι αποδεικνύεται απαραίτητη για την πρόσβαση στην αγορά — είναι αυτά που διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά από μια νέα επιχείρηση.

53 Κατ' αυτόν, εξάλλου, τον τρόπο πρέπει να ερμηνευθεί η θέση που είχε λάβει η Επιτροπή σε προηγούμενες αποφάσεις της. Συγκεκριμένα, στην προπαρατεθείσα απόφαση Zurigo/Banco di Napoli, η «νεωτεριστικότητα» του προϊόντος της κοινής επιχειρήσεως, σε σχέση με τα προϊόντα που προσφέρονταν από τη μητρική ασφαλιστική εταιρία, ήταν αμφισβητούμενη, εφόσον, σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, αυτή η «νεωτεριστικότητα» περιοριζόταν στον τρόπο πληρωμής των ασφαλίστρων. Υπό την ίδια έννοια, η Επιτροπή αναφέρθηκε, με την απόφασή της Toro Assicurazioni/Banca di Roma, υπόθεση IV/M.707, στο γεγονός ότι «η κοινή επιχείρηση θα διαθέτει στο εμπόριο προϊόντα υπό το δικό της σήμα», χωρίς να την ενδιαφέρει η διαφορά ως προς τη φύση και το περιεχόμενο μεταξύ των προϊόντων της και αυτών της Toro (παράγραφος 8 της αποφάσεως).

54 Εν πάση περιπτώσει, εν προκειμένω, η CG Vita διαθέτει στο εμπόριο τα προϊόντα της υπό το δικό της σήμα. Ύστερα από μια συνήθη και μικρή περίοδο προσαρμογής, τα εν λόγω προϊόντα θα έχουν «εξατομικευθεί» με σκοπό τη διοχέτευσή τους προς ορισμένες συγκεκριμένες κατηγορίες πελατών.

55 Εξάλλου, οι προσφεύγουσες απορρίπτουν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η CG Vita εμπορεύεται προϊόντα που ήδη διατίθενται από την Generali. Με μοναδική εξαίρεση τις προσωρινές ασφαλίσεις σε περίπτωση θανάτου, με σταθερό ετήσιο κεφάλαιο και ασφάλιστρο — που αποτελούν το περισσότερο πωλούμενο προϊόν — τα προϊόντα της CG Vita έχουν διαμορφωθεί βάσει των ασφαλιστηρίων της εταιρίας Eurovita και έχουν σχεδιασθεί και υλοποιηθεί κατά τρόπο όλως ανεξάρτητο των τεχνικών δομών της Generali. Επιπλέον, ένα νέο προϊόν — η προσωρινή, σε περίπτωση θανάτου, ασφάλιση του υπολοίπου που οφείλεται ως ετήσιο ασφάλιστρο — δημιουργήθηκε αυτονόμως από τη CG Vita και δεν πωλείται μεμονωμένως από καμία άλλη εταιρία του ομίλου Generali.

56 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή προέβη, εν προκειμένω, σε άκαμπτη εφαρμογή της προϋποθέσεως σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία. Αντιμετώπισε κατά τρόπο διαφορετικό, χωρίς καμία δικαιολογία, μια κατάσταση κατ' ουσίαν όμοια προς αυτές που είχε εξετάσει στο πλαίσιο προγενεστέρων αποφάσεων. Έτσι, η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της απαγορεύσεως των διακρίσεων και ενεργούσε κατά κατάχρηση εξουσίας.

57 Οι προσφεύγουσες στηρίζονται, επί του σημείου αυτού, σε σειρά αποφάσεων όπου η Επιτροπή αναγνώρισε λειτουργική αυτονομία σε κοινές επιχειρήσεις των οποίων οι οικονομικοί δεσμοί με τις μητρικές εταιρίες ήσαν σαφώς στενότεροι απ' όσο αυτοί της CG Vita [απόφαση 93/247/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 1992, περί του συμβατού μιας συγκεντρώσεως με την κοινή αγορά (υπόθεση αριθ. IV/M.222 — Mannesmann/Hoesch) (ΕΕ 1993, L 114, σ. 34)· αποφάσεις της 5ης Φεβρουαρίου 1996, υπόθεση IV/M.686 — Nokia/Autoliv· της 22ας Νοεμβρίου 1992, υπόθεση IV/M.266 — Rhône Poulenc Chimie/SITA· της 22ας Δεκεμβρίου 1993, υπόθεση IV/M.394 — Mannesmann/Rewe/Deutsche Bank, και της 27ης Νοεμβρίου 1995, υπόθεση IV/M.648 — Mc Dermott/ETPM].

58 Αντιθέτως, η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Ιταλική Δημοκρατία, εκτιμά ότι η CG Vita στερείται λειτουργικής αυτονομίας, λόγω του μεγέθους και της οικονομικής σημασίας της βοήθειας που η Generali και η Unicredito θα συνεχίσουν να της παρέχουν καθώς και λόγω του όλως αβεβαίου χαρακτήρα της διάρκειας αυτής της βοήθειας στο μέλλον.

59 Εξάλλου, στην περίπτωση μιας, μη εισέτι λειτουργικής, κοινής επιχειρήσεως, όπως η CG Vita, πρέπει να ελεγχθεί, προκειμένου να εκτιμηθεί η ικανότητά της να δρα κατά τρόπο ανεξάρτητο στη δική της αγορά, αν η επιχείρηση αυτή είναι σε θέση να θέτει σε κυκλοφορία στην αγορά προϊόντα τα οποία δεν έχουν εισέτι διατεθεί στο εμπόριο από κάποια από τις μητρικές εταιρίες ή τα οποία, ύστερα από την ίδρυση της κοινής επιχειρήσεως, θα παύσουν να περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο των προϊόντων της εταιρίας αυτής. Συναφώς, η νεωτεριστικότητα ενός προϊόντος δεν μπορεί να έγκειται στην απλή αλλαγή του σήματος υπό το οποίο μια από τις μητρικές εταιρίες το διαθέτει στο εμπόριο.

— Επί της προϋποθέσεως σχετικά με την έλλειψη συντονισμού των ανταγωνιστικών ενεργειών

60 Οι προσφεύγουσες αρνούνται ότι η δημιουργία της επιχειρήσεως CG Vita αποτελεί όργανο συνεργασίας μεταξύ της Generali και της Unicredito. Ισχυρίζονται, κατ' αρχάς, ότι οι άλλες μορφές συνεργασίας που μνημονεύονται στο έγγραφο προθέσεως ουδεμία έχουν σχέση με τη δραστηριότητα της CG Vita. Αναφέρονται σε προνομιακές αμοιβαίες σχέσεις όσον αφορά τους κύριους τομείς δραστηριότητας της Generali και της Unicredito. Εξάλλου, αυτές οι μορφές συνεργασίας είναι καθαρώς υποθετικές.

61 Περαιτέρω, καθώς μόνο μία από τις δύο μητρικές επιχειρήσεις θα δρα στην αγορά της CG Vita, αποκλείεται οποιαδήποτε περίπτωση συντονισμού των ανταγωνιστικών ενεργειών αυτών των δύο μητρικών επιχειρήσεων. Πράγματι, η Generali και η Unicredito ασκούν τη δραστηριότητά τους σε όλως ξεχωριστές αγορές, ενώ ύστερα από τη δημιουργία της CG Vita, η Unicredito ουδόλως θα μετέχει σε εταιρίες ασκούσες δραστηριότητες στις αγορές της ασφαλίσεως ζωής.

62 Συναφώς, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν, ειδικότερα, τη θέση της Ιταλικής Κυβερνήσεως ότι, «όσον αφορά μια πολλαπλότητα υποτομέων, οι τράπεζες και οι ασφάλειες παρέχουν προϊόντα και υπηρεσίες δυνάμενα να αλληλοϋποκαθιστούν». Εν πάση περιπτώσει, η CG Vita δεν δρα σε κανέναν από τους τομείς corporate banking και διαχειρίσεως αποταμιεύσεων στους οποίους αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός μεταξύ τραπεζών και ασφαλιστικών εταιριών.

63 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση ουδόλως στηρίζεται στο ότι η επίμαχη πράξη εντάσσεται σ' ένα πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ των μητρικών εταιριών. Όντως, τα ευρύτερα σχέδια μελλοντικής συνεργασίας που μνημονεύονται στο έγγραφο προθέσεως εκτιμήθηκαν μόνον ως δευτερεύουσας σημασίας στοιχεία σε σχέση με την κύρια επιχειρηματολογία σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία της CG Vita. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα σχέδια αυτά μόνο λόγω της ανυπαρξίας επαρκών στοιχείων σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία της CG Vita. Πράγματι, σύμφωνα με το εν λόγω κοινοτικό όργανο, η ανάλυση του συνόλου των μεταξύ των μητρικών επιχειρήσεων σχέσεων που εκτίθενται στο έγγραφο προθέσεως μπορούσε να παράσχει, μαζί με άλλα στοιχεία, περισσότερες ενδείξεις για τη διαπίστωση, ενδεχομένως, της υπάρξεως λειτουργικής αυτονομίας. Πράγματι, όσο περισσότερο η κοινή επιχείρηση είναι δυνατό να αποτελεί αποκλειστικώς ένα όργανο συνεργασίας μεταξύ μητρικών εταιριών που ασκούν δραστηριότητες σε καθέτως συνδεόμενες αγορές, τόσο ζωηρότερες είναι οι αμφιβολίες για την αυτονομία της.

64 Σύμφωνα με την Ιταλική Κυβέρνηση, από το έγγραφο προθέσεως καταφαίνεται ότι η κοινή επιχείρηση αποτελεί, εν προκειμένω, όργανο συντονισμού των ανταγωνιστικών ενεργειών των μητρικών εταιριών. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά, αφενός, οι τράπεζες αρχίζουν να ανταγωνίζονται κατά τρόπο άμεσο τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, παρέχοντας πολλά προϊόντα και υπηρεσίες χρηματοοικονομικού περιεχομένου δυνάμενα να υποκαθιστούν, σε σημαντικό βαθμό, τα ασφαλιστικά προϊόντα. Αφετέρου, οι τράπεζες εμφανίζουν ένα προνομιακό δίκτυο διανομής των προϊόντων αυτών. Εν προκειμένω, ο συντονισμός μεταξύ των ιδρυτικών επιχειρήσεων περιλαμβάνει, όπως είναι επόμενο, ιδιαίτερη στρατηγική σημασία όσον αφορά την εξάλειψη του εν δυνάμει ανταγωνισμού σ' αυτές τις συναφείς αγορές και την κατάληψη ενός προνομιακού διαύλου διαθέσεως των προϊόντων αυτών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

65 Το άρθρο 3 του κανονισμού 4064/89 προσδιορίζει τις πράξεις συγκεντρώσεως περί των οποίων γίνεται μνεία στον κανονισμό αυτόν. Ο ορισμός των κοινών επιχειρήσεων διέπεται από την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, κατά την οποία, όπως αυτή ίσχυε πριν από την 1η Μαρτίου 1998 περίοδο,

«2. Οι πράξεις, συμπεριλαμβανομένης και της σύστασης κοινής επιχείρησης, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων, που παραμένουν ανεξάρτητες, δεν αποτελούν συγκέντρωση κατά την έννοια της παραγράφου 1, στοιχείο β'.

Η δημιουργία κοινής επιχείρησης, η οποία μόνιμα εκπληροί όλες τις λειτουργίες μιας αυτόνομης οικονομικής ενότητας και δεν συνεπάγεται τον συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, είτε μεταξύ των ιδρυτικών επιχειρήσεων, είτε μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών και της κοινής επιχείρησης, αποτελεί πράξη συγκέντρωσης κατά την έννοια της παραγράφου 1 στοιχείο β'.»

66 Οι προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2 πρέπει να ερμηνευθούν υπό το φως της 23ης αιτιολογικής σκέψεως του κανονισμού 4064/89, σύμφωνα με την οποία:

«(23) η έννοια της συγκέντρωσης πρέπει να ορισθεί κατά τρόπο που να καλύπτει μόνο τις συγκεντρώσεις που καταλήγουν σε διαρκή μεταβολή της διάρθρωσης των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων συνεπώς, πρέπει να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού οι ενέργειες που έχουν ως στόχο ή αποτέλεσμα το συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς ανεξάρτητων επιχειρήσεων, ενέργειες οι οποίες πρέπει να εξετάζονται σύμφωνα με τις κατάλληλες διατάξεις των εκτελεστικών κανονισμών των άρθρων 85 ή 86 της Συνθήκης η διάκριση αυτή πρέπει να γίνεται, ιδίως, σε περίπτωση σύστασης κοινών επιχειρήσεων».

67 Από το γράμμα του άρθρου 3 προκύπτει ότι μια πράξη δημιουργίας κοινής επιχειρήσεως καλύπτεται από τον κανονισμό 4064/89 μόνον εάν, αφενός, έχει λειτουργική αυτονομία και, αφετέρου, η δημιουργία αυτή δεν έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των οικείων επιχειρήσεων. Αν λείπει η μια από αυτές τις προϋποθέσεις, η κοινή επιχείρηση χαρακτηρίζεται ως συνεταιριστική και εξομοιούται προς σύμπραξη.

68 Όμως, ο κανονισμός 4064/89 δεν διασαφηνίζει τα κριτήρια που επιτρέπουν να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό οι δύο αυτές προϋποθέσεις πρέπει να θεωρούνται ως πληρούμενες.

69 Κατά την ερμηνεία των εν λόγω προϋποθέσεων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πρωτίστως, ο σκοπός τους, ο οποίος είναι η οροθέτηση του σχετικού πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 4064/89 και του κανονισμού 17, οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 4064/89, αποκλείουν ο ένας την εφαρμογή του άλλου. Στο πλαίσιο του παλαιού κειμένου του κανονισμού 4064/89, που έχει εφαρμογή εν προκειμένω, τούτο οδηγεί στο να εκτιμάται η οικονομική σημασία των στοιχείων συνεργασίας σε σχέση με τις διαρθρωτικές πτυχές.

70 Εν προκειμένω, ενόψει της επιχειρηματολογίας των διαδίκων και των στοιχείων της δικογραφίας, στο Πρωτοδικείο εμπίπτει ο έλεγχος, στο πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η δημιουργία της επιχειρήσεως CG Vita, του αν η επιχείρηση αυτή διαθέτει ή όχι λειτουργική αυτονομία. Το ζήτημα αυτό πρέπει να εξεταστεί βάσει των στοιχείων που διέθετε η Επιτροπή κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως.

71 Η προσβαλλομένη απόφαση καταλήγει στην έλλειψη λειτουργικής αυτονομίας της CG Vita λόγω, μεταξύ άλλων, του εύρους και της ιδιαίτερης οικονομικής σημασίας της βοήθειας που της παρέχεται, κατά τρόπο διαρκή, από τις μητρικές εταιρίες σε θέματα παραγωγής, διαχείρισης και διανομής ασφαλιστηρίων (αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

72 Συναφώς, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι ορισμένα επιχειρήματα που οι προσφεύγουσες επικαλούνται κατά των εκτιμήσεων της προσβαλλομένης αποφάσεως στηρίζονται σε στοιχεία που δεν περιλαμβάνονταν στο έγγραφο προθέσεως ή στο πρόγραμμα δραστηριότητας και που δεν είχαν παρασχεθεί στην Επιτροπή κατά την υπ' αυτής εξέταση της επίμαχης πράξεως. Τούτο συμβαίνει, συγκεκριμένα, όσον αφορά τα επιχειρήματα τα σχετικά με τον βραχύ χρόνο που θα διαρκέσει η βοήθεια των μητρικών εταιριών σε θέματα αναλογισμού και εσωτερικού ελέγχου (βλ., ανωτέρω, σκέψη 50). Τέτοια στοιχεία δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της νομιμότητας της προσβαλλομένης πράξεως, η οποία πρέπει να εξεταστεί βάσει των στοιχείων που διέθετε η Επιτροπή κατά τον χρόνο εκδόσεώς της.

73 Εξάλλου, για να εκτιμηθεί η επίπτωση της υποστήριξης των μητρικών εταιριών επί της λειτουργικής αυτονομίας της CG Vita, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα χαρακτηριστικά της οικείας αγοράς και να εξεταστεί σε ποιο βαθμό η CG Vita ασκεί έργο που συνήθως επιτελείται από τις δρώσες στην ίδια αγορά λοιπές επιχειρήσεις.

74 Εν προκειμένω, η οικεία αγορά έχει ορισθεί, σύμωνα με την προσβαλλομένη απόφαση, ως η αγορά της ασφαλίσεως ζωής, θεωρούμενη όχι κατά τρόπο στατικό αλλά στη δυναμική της διάσταση, δηλαδή ως αγορά της ασφαλίσεως ζωής προσφεύγουσας, σε σημαντικό βαθμό, για τη διανομή, στον τραπεζικό δίαυλο. Εξάλλου, αυτή η εξέλιξη της οικείας αγοράς επιρρωννύεται από το γεγονός ότι το μερίδιο των ασφαλιστηρίων ζωής που έχουν συναφθεί μέσω του τραπεζικού τομέα αυξήθηκε, κατά την περίοδο μεταξύ 1991 και 1995, από 4 σε 20 %, όσον αφορά τα έσοδα από τα ασφαλιστήρια ζωής σε εθνικό επίπεδο (αιτιολογική σκέψη 20 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

75 Ενόψει αυτού του χαρακτηριστικού της οικείας αγοράς, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι όταν μια επιχείρηση, που ναι μεν υφίσταται πλην όμως δεν έχει εισέτι καταστεί λειτουργική, ζητεί, όπως συμβαίνει με τη CG Vita, για τη διανομή των προϊόντων της, τις υπηρεσίες ενός τραπεζικού ομίλου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως στερούμενη λειτουργικής αυτονομίας για τον λόγο απλώς και μόνον ότι της έχει επιβληθεί από τον τραπεζικό όμιλο ρήτρα αποκλειστικότητας για βραχύ χρόνο, εν προκειμένω πέντε έτη. Εξάλλου, συνάδει με την πρακτική του οικείου τομέα να απευθύνονται εταιρίες ασφαλίσεως ζωής μεγέθους αναλόγου προς αυτό της

ΓΗ Χιυα σε άλλες εταιρίες όσον αφορά, ιδίως, τη διανομή και τη βοήθεια σε θέματα αναλογισμού, εσωτερικού ελέγχου, ιατρικής υπηρεσίας επιλογής και διαδικασιών οργανώσεως συστήματος πληροφορικής.

76 Εάν η θέση των προφευγουσών μπορούσε να γίνει δεκτή όσον αφορά τη χρησιμοποίηση κάθε μιας από τις προμνημονευθείσες υπηρεσίες, θεωρούμενης χωριστά, δεν συμβαίνει το ίδιο όταν η κοινή επιχείρηση εξαρτάται, πέραν μιας αρχικής περιόδου εκκινήσεως, κατά τη διάρκεια της οποίας η βοήθεια μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη για να μπορεί η κοινή επιχείρηση να εισδύσει στην αγορά, από τις μητρικές της εταιρίες όσον αφορά την παροχή του συνόλου των ανωτέρω υπηρεσιών.

77 Όμως, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, εν προκειμένω, ότι η λειτουργικότητα της κοινής επιχειρήσεως έχει εξασφαλιστεί μέσω της παροχής από τις ιδρυτικές επιχειρήσεις του συνόλου σχεδόν των υπηρεσιών που έχουν σχέση με τη δραστηριότητα παραγωγής, διαχειρίσεως και διαθέσεως στο εμπόριο των ασφαλιστηρίων. Ειδικότερα, σύμφωνα με το πρόγραμμα δραστηριότητας, η CG Vita δεν θα είναι σε θέση, τουλάχιστον κατά τα πέντε πρώτα έτη της λειτουργίας της, να διαχειρίζεται αυτόνομα τις υπηρεσίες που συνδέονται με τη δραστηριότητα παραγωγής και διαχειρίσεως των ασφαλιστηρίων. Η Generali θα παρεμβαίνει στις λογιστικές διαδικασίες, τις διαδικασίες εκδόσεως ασφαλιστηρίων, τις διαδικασίες ρευστοποιήσεως, τον υπολογισμό αποθεματικού ισολογισμού, την τεχνικοδιοικητική διαχείριση του χαρτοφυλακίου και, τέλος, τον εσωτερικό έλεγχο της κοινής επιχειρήσεως. Όσο για την Unicredito, η εταιρία αυτή θα θέσει στη διάθεση της CG Vita τις δομές και τις υπηρεσίες πληροφορικής που είναι αναγκαίες για τη διάθεση στο εμπόριο των ασφαλιστικών προϊόντων, και τούτο για τη διοχέτευση προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις των κινήσεων κεφαλαίων. Επιπλέον, έστω και αν το έγγραφο προθέσεως προβλέπει τη θεωρητική, για την κοινή επιχείρηση, δυνατότητα προσφυγής σε άλλους διαύλους διανομής, το πρόγραμμα δραστηριότητας αναφέρεται αποκλειστικώς στο δίκτυο υποκαταστημάτων του ομίλου Unicredito.

78 Εξάλλου, σύμφωνα με τα έγγραφα της δικογραφίας που διέθετε η Επιτροπή κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι παρεμβάσεις των μητρικών εταιριών δεν ήσαν χρονικώς περιορισμένες. Μόνο η επιβληθείσα στην Unicredito ρήτρα αποκλειστικότητας για τη διανομή των προϊόντων της CG Vita περιοριζόταν για περίοδο πέντε ετών. Μόλις κατά το στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως δήλωσαν για πρώτη φορά στο Πρωτοδικείο οι προσφεύγουσες ότι οι παρεμβάσεις των μητρικών εταιριών, όσον αφορά τη δραστηριότητα παραγωγής και διαχειρίσεως της CG Vita, θα περιορίζονταν στα τρία πρώτα έτη δραστηριότητας.

79 Για το σύνολο των λόγων αυτών, ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε, με την προσβαλλομένη απόφαση, ότι τα στοιχεία που διέθετε δεν της επέτρεπαν να καταλήξει με αρκετή βεβαιότητα στην ύπαρξη πραγματικής λειτουργικής αυτονομίας όσον αφορά την κοινή επιχείρηση.

80 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση ότι η Επιτροπή αντιμετώπισε τις προσφεύγουσες κατά τρόπο συνιστώντα δυσμενή διάκριση δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, η υπό κρίση περίπτωση διαφέρει από προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής, τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγουσες, ιδίως λόγω του μεγέθους της βοήθειας που λαμβάνει η CG Vita από τις μητρικές εταιρίες όσον αφορά όλα τα στάδια της δραστηριότητάς της και λόγω της διάρκειας αυτής της βοήθειας η οποία δεν περιοριζόταν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, στη συνήθη αρχική φάση εκκινήσεως.

81 Επιπλέον, ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, ελλείψει στοιχείων ικανών να αποδείξουν ότι η CG Vita διέθετε σε επαρκή βαθμό λειτουργική αυτονομία, το πλαίσιο εντός του οποίου δημιουργήθηκε αυτή η κοινή επιχείρηση επιβεβαίωνε την ανυπαρξία αυτονομίας.

82 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το έγγραφο προθέσεως σαφώς δηλώνει ότι η δημιουργία της CG Vita εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης συνεργασίας των δύο μητρικών της εταιριών, έστω και αν, όπως παρατηρούν οι προσφεύγουσες, το σχεδιαζόμενο στο έγγραφο αυτό σχέδιο συνεργασίας δεν είναι συγκεκριμένο και λεπτομερές. Πράγματι, αυτό το σχέδιο συνεργασίας ρητώς μνημονεύεται στο έγγραφο προθέσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 9 και 14 έως 18). Το εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη δέσμευση των δύο μητρικών εταιριών για προσφυγή, κατά τρόπο προνομιακό, στις αντίστοιχες υπηρεσίες τους, τη δέσμευση της Unicredito να απέχει από την απόκτηση μεριδίων συμμετοχής σε άλλες ασφαλιστικές εταιρίες καθώς και τη δέσμευση της Generali να απέχει από τη σύναψη παρομοίων συμφωνιών συνεργασίας και/ή συμμετοχής με άλλα τραπεζικά ιδρύματα. Γενικότερα, το έγγραφο προθέσεως κάνει μνεία της προθέσεως των μετεχουσών επιχειρήσεων «για την πραγματοποίηση αμοιβαίας ενοποιήσεως των δραστηριοτήτων [τους] στο πλαίσιο και με την προσφορά των αντιστοίχων δυνατοτήτων [τους]», χωρίς όμως να σχεδιάζεται μια τέτοια ενοποίηση μέσω της συγκεντρώσεως των δύο μητρικών εταιριών.

83 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι η CG Vita, ελλείψει λειτουργικής αυτονομίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εμφανίζουσα συγκεντρωτικό χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, δεν παρίσταται ανάγκη να εξεταστούν άλλες πτυχές του ζητήματος σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων, όπως προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 4064/89, όπως αυτός είχε πριν τροποποιηθεί με τον κανονισμό 1310/97.

84 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματος των προσφευγουσών να ακουστούν

Η επιχειρηματολογία των διαδίκων

85 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι παρέλειψε να τις ενημερώσει σχετικά με τις «σοβαρές αμφιβολίες» της σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία της CG Vita όταν έλαβε τις απαντήσεις τους στην πρώτη αίτησή της για παροχή πληροφοριών. Μη ζητώντας συμπληρωματικές εξηγήσεις, π.χ. επ' ευκαιρία της δεύτερης αιτήσεως παροχής πληροφορίων της 6ης Μαρτίου 1996 ή της ανεπίσημης συναντήσεως της 13ης Μαρτίου 1996, το καθού όργανο δημιούργησε στις οικείες επιχειρήσεις την πεποίθηση ότι είχαν δώσει εξαντλητικές απαντήσεις. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις αυτές δεν μπόρεσαν να υποστηρίξουν τη θέση τους σχετικά με τη σημασία και τη διάρκεια της βοήθειάς τους προς τη CG Vita και να τροποποιήσουν, ενδεχομένως, τη συμφωνία τους.

86 Η Επιτροπή φρονεί ότι ενημέρωσε επαρκώς τις προσφεύγουσες σχετικά με τις αμφιβολίες της ως προς τη συγκεντρωτική φύση της επίμαχης πράξεως με την από 23 Φεβρουαρίου 1996 πρώτη ρητή αίτησή της για παροχή πληροφοριών. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι προσφεύγουσες θα είχαν μπορέσει να υπεραμυνθούν της θέσεώς τους παρέχοντάς της όλα τα χρήσιμα στοιχεία, με την απάντησή τους σ' αυτήν την

πρώτη αίτηση παροχής πληροφοριών, ή κατά τη συνάντηση της 13ης Μαρτίου 1996, κατά τη διάρκεια της οποίας οι υπάλληλοι της ομάδας ειδικής αποστολής «συγκεντρώσεις επιχειρήσεων» τις πληροφόρησαν ότι η Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato είχε επίσης εκφράσει αμφιβολίες σχετικά με τη συγκεντρωτική φύση της κοινής επιχειρήσεως.

Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

87 Ο κανονισμός 4064/89 ρητώς καθιερώνει, στο άρθρο του 18, το δικαίωμα των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι κοινοποιήσασες επιχειρήσεις, να ζητούν ακρόαση πριν από την έκδοση ορισμένων από τις αποφάσεις που προσδιορίζει. Το εν λόγω άρθρο δεν μνημονεύει τις αποφάσεις που διαπιστώνουν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο α', ότι η κοινοποιηθείσα πράξη δεν εμπίπτει, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, στον κανονισμό 4064/89.

88 Ωστόσο, η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 7, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1997, Τ-260/94, Air Inter κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-997, σκέψη 59) η οποία, όπως είναι επόμενο, επιβάλλεται να τηρείται, πριν από τη λήψη οποιασδήποτε βλαπτικής για τις οικείες επιχειρήσεις αποφάσεως. Εξάλλου, σε συμφωνία με την αρχή αυτή, το άρθρο 11 του κανονισμού 4064/89 υπενθυμίζει ότι, στην αίτηση παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή οφείλει να δηλώνει, μεταξύ άλλων, τον σκοπό της αιτήσεώς της. Εξάλλου, ο κανονισμός 3384/94 ορίζει, στην όγδοη αιτιολογική του σκέψη, ότι, ύστερα από την κοινοποίηση μιας πράξεως συγκεντρώσεως, η Επιτροπή «θα διατηρεί στενή επαφή με αυτά τα μέρη στον βαθμό που απαιτείται για την από κοινού εξέταση των πρακτικών ή νομικών προβλημάτων τα οποία θα διαπιστώσει μετά από πρώτη εξέταση της υποθέσεως και για την ενδεχόμενη επίλυση αυτών των προβλημάτων κατόπιν κοινής συμφωνίας».

89 Εν προκειμένω, η Επιτροπή σαφώς υπογράμμισε, στην πρώτη αίτησή της παροχής πληροφοριών, την ανάγκη να της δοθούν περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με τη λειτουργική αυτονομία της CG Vita προκειμένου να μπορέσει να τη χαρακτηρίσει ως κοινή επιχείρηση πλήρους δράσεως (βλ., ανωτέρω, σκέψη 21).

90 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή σαφώς επέστησε την προσοχή των προσφευγουσών, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, σχετικά με τις δυσχέρειες που έθετε ο χαρακτηρισμός αυτός. Συναφώς, δεν παρίσταται ανάγκη να ελεγχθεί το ζήτημα αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή και αντίθετα προς τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών, το εν λόγω κοινοτικό όργανο επανέλαβε τις σχετικές με την αυτονομία της CG Vita αμφιβολίες του κατά την ανεπίσημη συνάντηση της 13ης Μαρτίου 1996.

91 Κατά τα λοιπά, ο κανονισμός 3384/94 προέβλεπε (άρθρο 3, τρίτη αιτιολογική σκέψη) ότι στα κοινοποιούντα μέρη εναπόκειται να πληροφορούν την Επιτροπή με ειλικρίνια και λεπτομερώς για τα πραγματικά περιστατικά τα οποία είναι κρίσιμα για να ληφθεί η απόφαση σχετικά με την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση.

92 Υπό το φως της υποχρεώσεως αυτής, οι σχετικές με τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας επιταγές δεν επιβάλλουν στην Επιτροπή, σε περίπτωση ανεπαρκούς απαντήσεως σε αίτηση παροχής πληροφοριών, να επαναλάβει την αίτησή της.

93 Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την έλλειψη ή την ανεπάρκεια αιτιολογίας

Η επιχειρηματολογία των διαδίκων

94 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε την προσβαλλομένη απόφαση, περιορισθείσα να δηλώσει ότι «οι πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία που διαθέτει δεν της επιτρέπουν να καταλήξει, με αρκετή βεβαιότητα, στο συμπέρασμα περί της υπάρξεως πραγματικής και επαρκούς λειτουργικής αυτονο-

μίας όσον αφορά την κοινή επιχείρηση» (παράγραφος 13). Αιτία αυτής της ελλείψεως αιτιολογίας αποτελεί η ανεπάρκεια της σχετικής έρευνας.

95 Κατά την Επιτροπή, η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι σύμφωνη προς το άρθρο 190 της Συνθήκης. Εν προκειμένω, αυτό που δεν της επέτρεψε να διαπιστώσει με αρκετή βεβαιότητα ότι η κοινή επιχείρηση διέθετε λειτουργική αυτονομία είναι ακριβώς τα στοιχεία που της παρέσχαν οι προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

96 Η Ιταλική Δημοκρατία φρονεί ότι η Επιτροπή προέβη, με την προσβαλλομένη απόφαση, σε οριστική και επαρκώς αιτιολογημένη εκτίμηση της επίμαχης πράξεως, στηριζόμενη στις πληροφορίες, επαρκείς εξάλλου, που της είχαν παρασχεθεί.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

97 Προκειμένου, όπως συμβαίνει στην υπό κρίση περίπτωση, για τον προληπτικό έλεγχο μιας πράξεως η οποία, εξ ορισμού, δεν έχει εισέτι συντελεστεί, η Επιτροπή μπορούσε να ελέγξει αν η επιχείρηση CG Vita θα διέθετε λειτουργική αυτονομία μόνο βάσει των στοιχείων που της είχαν παρασχεθεί από τις προσφεύγουσες. Ενόψει των πληροφοριών και των εγγράφων που το όργανο αυτό διέθετε κατά τη λήψη της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να εξεταστεί και το ζήτημα αν η σχετική απόφαση είναι επαρκώς κατά νόμο αιτιολογημένη.

98 Συναφώς, από την παράγραφο 17 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή, προκειμένου να εκτιμήσει τη λειτουργική αυτονομία της CG Vita, στηρίχθηκε στην ανάλυση του μεγέθους και της διάρκειας της βοήθειας που θα παρεχόταν στην κοινή αυτή επιχείρηση από τις μητρικές της εταιρίες, και τούτο βάσει των κατατεθέντων στον φάκελο στοιχείων και εγγράφων που της είχαν παρασχεθεί από τις προσφεύγουσες (βλ., ανωτέρω, σκέψη 24). Βάσει της αναλύσεως αυτής, η οποία εκτίθεται στην προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν

μπορούσε να καταλήξει με αρκετή βεβαιότητα στο συμπέρασμα περί της υπάρξεως επαρκούς όσον αφορά την κοινή επιχείρηση λειτουργικής αυτονομίας. Ενόψει των ανωτέρω, η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να θεωρηθεί ως επαρκώς κατά νόμο αιτιολογημένη.

99 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

100 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η καθής έχει υποβάλει τέτοιο αίτημα, οι δε προσφεύγουσες ηττήθησαν, πρέπει αυτές να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα. Η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Καταδικάζει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.**

3) **Η παρεμβαίνουσα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.**

Vesterdorf Bellamy Moura Ramos

Pirrung Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 4 Μαρτίου 1999.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung B. Vesterdorf